Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL ANTHONY COLLINS
prezentate la 4 mai 2023 [1]

Cauza C-560/20

CR,
GF,
TY
autoritatea pârâtă:
Landeshauptmann von Wien

[cerere de decizie preliminară formulată de Verwaltungsgericht Wien (Tribunalul Administrativ din Viena, Austria)]

„Trimitere preliminară – Politica privind imigrarea – Dreptul la reîntregirea familiei – Directiva 2003/86/CE – Reîntregirea familiei refugiaților – Minor neînsoțit – Articolul 10 alineatul (3) litera (a) – Părinți care solicită reîntregirea familiei cu un minor neînsoțit care are statutul de refugiat și cu sora majoră, cu handicap, a refugiatului – Membru al familiei refugiatului care nu este menționat la articolul 10 alineatul (2) și la articolul 10 alineatul (3) – Articolul 3 alineatul (5) – Posibilitatea statelor membre de a adopta dispoziții mai favorabile – Articolul 4 alineatul (2) litera (b) – Reîntregirea familiei în ceea ce privește copii majori necăsătoriți ai susținătorului reîntregirii care nu sunt în măsură să se întrețină singuri din cauza stării lor de sănătate – Articolul 17 – Examinarea cererilor de reîntregire de la caz la caz – Apreciere echilibrată și rezonabilă a tuturor intereselor relevante – Articolul 7 și articolul 24 alineatele (2) și (3) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene”

I. Introducere

1. Prezenta cerere de decizie preliminară formulată de Verwaltungsgericht Wien (Tribunalul Administrativ din Viena, Austria) privește eligibilitatea pentru reîntregirea familiei a părinților și a surorii majore cu handicap a unui refugiat minor neînsoțit [2]. În acest scop, instanța de trimitere solicită să se stabilească data la care trebuie apreciat statutul de minor al refugiatului. Aceasta solicită de asemenea să se stabilească dacă, din perspectiva dreptului Uniunii, trebuie să se acorde un permis de ședere surorii majore cu handicap a unui refugiat minor neînsoțit, în cazul în care refuzul acordării acestuia ar avea ca efect împiedicarea părinților să își exercite dreptul lor la reîntregirea familiei.

[1] Limba originală: engleza.

[2] Astfel cum este definită la articolul 2 literele (b) și (f) din Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei (JO 2003, L 251, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 164).

II. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

2. Articolul 2 litera (c) din Directiva 2003/86 definește noțiunea de „susținător al reîntregirii” ca fiind „un resortisant al unei țări terțe care are reședința în mod legal într-un stat membru și care solicită reîntregirea familiei sau ai cărui membri de familie solicită reîntregirea”.

3. La articolul 2 litera (f) din Directiva 2003/86, noțiunea de „minor neînsoțit” este definită drept „orice resortisant al unei țări terțe sau apatrid cu vârsta sub 18 ani, care intră pe teritoriul unui stat membru fără a fi însoțit de o persoană adultă care să fie responsabilă pentru el prin lege sau cutumă și atâta timp cât nu este efectiv luat în îngrijire de o astfel de persoană, sau orice persoană minoră care este lăsată neînsoțită după intrarea pe teritoriul unui stat membru”.

4. Potrivit articolului 3 alineatul (5), Directiva 2003/86 nu aduce atingere posibilității statelor membre de a adopta sau de a menține condiții mai favorabile.

5. Potrivit articolului 4 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2003/86, statele membre pot autoriza intrarea și șederea, în temeiul prezentei directive, sub rezerva respectării condițiilor prevăzute în capitolul IV, a copiilor majori necăsătoriți ai susținătorului reîntregirii sau ai soțului acestuia, atunci când aceștia se află în incapacitatea obiectivă de a se întreține singuri ca urmare a stării lor de sănătate.

6. Articolul 10 din Directiva 2003/86 prevede:

„[…]

(2) Statele membre pot autoriza reîntregirea familiei pentru alți membri ai familiei care nu sunt menționați la articolul 4, în cazul în care aceștia se află în întreținerea refugiatului.

(3) În cazul în care refugiatul este un minor neînsoțit, statele membre:

(a) autorizează intrarea și șederea în scopul reîntregirii familiei pentru rudele sale de gradul întâi pe linie ascendentă directă fără a fi aplicate condițiile stabilite la articolul 4 alineatul (2) litera (a);

[…]”

7. Potrivit articolului 12 din Directiva 2003/86:

„(1) Prin derogare de la articolul 7, statele membre nu pot impune refugiatului și/sau membrilor familiei să furnizeze, în ceea ce privește cererile privind membrii familiei menționați la articolul 4 alineatul (1), elemente justificative care să ateste că îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 7.

[…]

Statele membre pot solicita refugiatului să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 7 alineatul (1), în cazul în care cererea de reîntregire a familiei nu este depusă în termen de trei luni de la data acordării statutului de refugiat.

[…]”

B. Dreptul austriac

8. Dispozițiile relevante ale dreptului național sunt articolele 11 și 46 din Bundesgesetz über die Niederlassung und den Aufenthalt in Österreich (Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz – NAG) (Legea federală privind stabilirea și șederea în Austria, denumită în continuare „NAG”) din 16 august 2005 [3] și articolele 34 și 35 din Bundesgesetz über die Gewährung von Asyl (Asylgesetz 2005) [Legea federală privind acordarea azilului (Legea privind azilul din 2005), denumită în continuare „AsylG 2005”] din 16 august 2005 [4].

III. Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

9. RI este un resortisant sirian născut la 1 septembrie 1999. El a sosit ca minor neînsoțit în Austria la 31 decembrie 2015 și a depus o cerere de protecție internațională la 8 ianuarie 2016. Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Oficiul Federal pentru Străini și Azil, Austria) i-a acordat lui RI statutul de refugiat în timp ce el era minor și i-a notificat această decizie la 5 ianuarie 2017. La 6 aprilie 2017, trei luni și o zi mai târziu, părinții lui RI, CR și GF, precum și sora sa majoră, TY [5], au solicitat [6] Ambasadei Austriei din Siria permisiunea de a intra și de a locui în Austria împreună cu RI în scopul reîntregirii familiei. RI era minor la momentul depunerii acestor cereri. Ambasada Austriei a respins cererile acestora [7] pentru motivul că RI a devenit major în cursul procedurii de reîntregire a familiei. Această decizie nu a făcut obiectul unei căi de atac și a rămas definitivă la 26 iunie 2018.

10. La 11 iulie 2018, CR, GF și TY au solicitat de la Landeshauptmann von Wien (șeful guvernului Provinciei Viena) permise de ședere în scopul reîntregirii familiei în temeiul articolului 46 alineatul (1) punctul 2 din NAG. CR și GF s-au prevalat de drepturile lor întemeiate pe Directiva 2003/86. TY și-a întemeiat cererea pe articolul 8 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (denumită în continuare „CEDO”). La 20 aprilie 2020, Landeshauptmann von Wien (șeful guvernului Provinciei Viena) a respins aceste cereri, întrucât nu fuseseră depuse în termen de trei luni de la data la care lui RI i-a fost recunoscut statutul de refugiat.

11. CR, GF și TY (denumiți în continuare „reclamanții”) au atacat aceste decizii la Verwaltungsgericht Wien (Tribunalul Administrativ din Viena). Această instanță ridică printre altele problema dacă reclamanții au dreptul la reîntregirea familiei în temeiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86, având în vedere că RI a devenit major în cursul procedurii de reîntregire a familiei. În caz contrar, aceasta dorește să cunoască data la care ar fi trebuit să fie depusă această cerere de reîntregire a familiei pentru ca acest drept să existe.

[3] BGBl. I, 100/2005. Versiunea din 14 august 2018 este aplicabilă în prezenta procedură, BGBl. I, nr. 56/2018.

[4] BGB1. I, 100/2005. Versiunea din 18 octombrie 2017 este aplicabilă în prezenta procedură, BGB1 I, 145/2017.

[5] Născută la 15 august 1988. CR, GF și TY sunt resortisanți sirieni.

[6] În conformitate cu articolul 35 din AsylG 2005.

[7] Decizia de respingere a acestor cereri a fost notificată la 29 mai 2018.

12. În urma unei ședințe, Verwaltungsgericht Wien (Tribunalul Administrativ din Viena) a constatat că reclamanții nu au dreptul la o locuință considerată „normală”[8], nu dețin o „asigurare de sănătate”[9] și nu au un venit stabil și constant[10]. Prin urmare, ei nu îndeplinesc cerințele prevăzute la articolul 7 din Directiva 2003/86. Instanța de trimitere a constatat de asemenea că TY, care locuiește cu părinții săi în Siria, suferă de paralizie cerebrală și, drept urmare, este imobilizată într-un scaun cu rotile și are nevoie de îngrijire personală zilnică, inclusiv de asistență pentru a mânca. Mama sa, CR, asigură această îngrijire. Părinții lui TY nu o pot lăsa singură, deoarece îngrijirea pe care i-o oferă mama sa nu este de altfel disponibilă în Siria și niciun alt membru al familiei nu locuiește acolo.

13. Verwaltungsgericht Wien (Tribunalul Administrativ din Viena) a statuat că, întrucât Republica Austria nu face uz de posibilitatea prevăzută la articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2003/86, TY nu este un membru de familie în scopul reîntregirii familiei conform dreptului austriac. Astfel, instanța de trimitere consideră că părinții lui RI ar fi obligați să renunțe la dreptul la reîntregirea familiei întemeiat pe articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 dacă surorii lui RI, TY, nu i s-ar elibera un permis de ședere în același timp cu aceștia. Aceasta solicită să se stabilească dacă interpretarea dată articolului 20 TFUE în Hotărârea Ruiz Zambrano[11] și în Hotărârea Dereci și alții[12] poate fi aplicată prin analogie în cazul exercitării dreptului la reîntregirea familiei în temeiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86, astfel încât domeniul de aplicare al directivei să fie extins la alte categorii de persoane decât cele prevăzute în mod expres în aceasta. Instanța de trimitere subliniază că, potrivit dreptului austriac, TY poate beneficia de un permis de ședere pentru motive imperioase legate de viața sa privată și de familie în temeiul articolului 8 din CEDO. Cu toate acestea, instanța de trimitere consideră că dreptul la un permis de ședere în temeiul dreptului Uniunii poate conferi o protecție mai mare decât cea care ar putea fi acordată prin aplicarea articolului 8 din CEDO de către autoritățile austriece.

14. În aceste condiții, Verwaltungsgericht Wien (Tribunalul Administrativ din Viena) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Părinții, resortisanți ai unei țări terțe, ai unui refugiat care și-a depus cererea de azil în calitate de minor neînsoțit și căruia i s-a acordat azil cât timp era minor, pot continua să se prevaleze de articolul 2 litera (f) coroborat cu articolul 10 alineatul (3) litera (a) din [Directiva 2003/86] atunci când refugiatul a împlinit vârsta majoratului după ce i s-a acordat azilul, dar în cursul procedurii de eliberare a unui permis de ședere părinților săi?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, este necesar ca, în acest caz, părinții resortisantului unei țări terțe să respecte termenul stabilit în Hotărârea […] din 12 aprilie 2018, […] A și S [(C-550/16, EU:C:2018:248, punctul 61], de depunere a unei cereri de reîntregire a familiei «în principiu, […] într-un termen de trei luni calculat de la data la care minorului în cauză i-a fost recunoscută calitatea de refugiat»?

8 A se vedea articolul 7 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2003/86.

9 A se vedea articolul 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2003/86.

10 A se vedea articolul 7 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/86.

11 Hotărârea din 8 martie 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124).

12 Hotărârea din 15 noiembrie 2011, Dereci și alții (C-256/11, EU:C:2011:734).

3) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, surorii majore a unui refugiat recunoscut, resortisantă a unei țări terțe, trebuie să i se elibereze un permis de ședere direct în temeiul dreptului Uniunii atunci când, în cazul refuzului eliberării unui permis de ședere surorii majore a refugiatului, părinții acestuia ar fi *de facto* obligați să renunțe la dreptul lor la reîntregirea familiei în temeiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva [2003/86], întrucât, din cauza stării sale de sănătate, această soră majoră a refugiatului necesită în mod necesar îngrijire permanentă din partea părinților săi și, pentru acest motiv, nu poate rămâne singură în țara de origine?

4) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare, care sunt criteriile care trebuie luate în considerare pentru a aprecia prezentarea unei astfel de cereri de reîntregire a familiei în termen, «în principiu» în termenul de trei luni în sensul considerațiilor cuprinse în Hotărârea […] din 12 aprilie 2018, […] A și S [(C-550/16, EU:C:2018:248, punctul 61)]?

5) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare, părinții refugiatului pot continua să se prevaleze de dreptul lor la reîntregirea familiei în temeiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva [2003/86] atunci când între data la care minorului i-a fost recunoscută calitatea de refugiat și data cererii lor de reîntregire a familiei s-au scurs trei luni și o zi?

6) În cadrul unei proceduri de reîntregire a familiei în temeiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva [2003/86], un stat membru poate, în principiu, să impună părinților refugiatului îndeplinirea condițiilor prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din Directiva [2003/86]?

7) Impunerea îndeplinirii condițiilor prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din Directiva [2003/86] este condiționată, în cadrul unei reîntregiri a familiei în temeiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva [2003/86], de aspectul dacă, în sensul articolului 12 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva [2003/86], cererea de reîntregire a familiei a fost depusă în termen de trei luni de la data recunoașterii statutului de refugiat?”

IV. Procedura în fața Curții

15. La 9 iulie 2021, președintele Curții a suspendat procedura în prezenta cauză până la pronunțarea unei hotărâri definitive în cauza C-279/20 și în cauzele conexate C-273/20 și C-355/20. La 8 august 2022, președintele Curții a întrebat instanța de trimitere dacă, având în vedere hotărârile pronunțate în acele cauze, dorea să își mențină, în tot sau în parte, cererea de decizie preliminară [13]. La 6 septembrie 2022, instanța de trimitere a retras prima întrebare din cererea sa de decizie preliminară, dar și-a menținut cererea cu privire la întrebările a doua-a șaptea.

16. Reclamanții, guvernele neerlandez și austriac, precum și Comisia Europeană au depus observații scrise. Aceleași părți au prezentat pledoarii și au răspuns la întrebările Curții în ședința din 14 februarie 2023.

[13] Hotărârea din 1 august 2022, Bundesrepublik Deutschland (Reîntregirea familiei cu un copil devenit major) (C-279/20, EU:C:2022:618), și Hotărârea din 1 august 2022, Bundesrepublik Deutschland (Reîntregirea familiei cu un minor refugiat) (C-273/20 și C-355/20, EU:C:2022:617).

V. Apreciere

17. Pentru a ne conforma solicitării Curții, ne vom limita concluziile la analiza celei de a treia întrebări [14].

18. Verwaltungsgericht Wien (Tribunalul Administrativ din Viena) solicită în esență să se stabilească dacă un resortisant al unei țări terțe, sora majoră a unui refugiat minor neînsoțit, care, din cauza stării sale de sănătate, este total dependentă de părinții săi, are dreptul la un permis de ședere în temeiul dreptului Uniunii în cazul în care refuzul de a i se acorda acest permis ar avea ca efect împiedicarea părinților săi să își exercite dreptul la reîntregirea familiei [15]. Reclamanții și Comisia consideră că răspunsul la această întrebare trebuie să fie afirmativ. Guvernele neerlandez și austriac propun ca răspunsul să fie negativ.

19. Reclamanții susțin că, având în vedere starea de sănătate a lui TY, refuzul de a-i acorda acesteia dreptul la reîntregirea familiei ar însemna că părinții săi, CR și GF, nu ar fi în măsură să își exercite dreptul la reîntregirea familiei în raport cu fiul lor, RI, lipsind astfel acest drept de orice efect util. Acest rezultat ar fi contrar obiectivului Directivei 2003/86 de a favoriza reîntregirea familiei și cerinței de a ține seama în special de situația refugiaților. De asemenea, este contrar principiului efectivității, potrivit căruia dispozițiile de drept național nu trebuie să facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de dreptul Uniunii. Comisia consideră de asemenea că articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 trebuie interpretat în așa fel încât să fie inclusă în domeniul său de aplicare sora majoră cu handicap a unui refugiat minor neînsoțit pentru a-i permite acestuia din urmă să beneficieze de reîntregirea familiei cu părinții săi.

20. Guvernul neerlandez consideră că extinderea domeniului de aplicare al articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 pentru a o include pe sora majoră cu handicap a unui refugiat minor neînsoțit ar lipsi de efect util dispozițiile acestei directive care permit în mod expres statelor membre să lărgească cercul persoanelor care pot beneficia de reîntregirea familiei. Guvernul austriac susține că o extindere a domeniului de aplicare al Directivei 2003/86 este contrară voinței exprese a legiuitorului Uniunii, din moment ce această măsură definește în mod exhaustiv categoriile de persoane cărora le acordă dreptul la reîntregirea familiei.

21. Instanța de trimitere consideră că exercitarea de către RI a dreptului la reîntregirea familiei cu părinții săi depinde de acordarea unui drept de ședere lui TY în același timp cu acordarea unui astfel de drept părinților săi [16]. Prin urmare, vom examina mai întâi dreptul lui RI la reîntregirea familiei cu părinții săi în temeiul dreptului Uniunii înainte de a examina dacă TY are dreptul la un permis de ședere în temeiul acestuia.

[14] Întrucât a treia și a șasea întrebare se suprapun parțial, vom aborda a șasea întrebare adresată de instanța de trimitere în măsura în care este necesar pentru a veni în sprijinul Curții pentru a delibera.

[15] A treia întrebare se întemeiază pe premisa că părinții resortisanți ai unei țări terțe (CR și GF) ai unui refugiat (RI) care a solicitat și căruia i s-a acordat azil în calitate de minor neînsoțit înainte de a împlini vârsta majoratului se pot prevala de articolul 2 litera (f) din Directiva 2003/86 coroborat cu articolul 10 alineatul (3) litera (a) din aceasta, chiar dacă refugiatul a împlinit vârsta majoratului după acordarea azilului, dar în cursul procedurii de reîntregire a familiei.

[16] Articolul 13 alineatul (2) din Directiva 2003/86 prevede că, de îndată ce cererea de reîntregire a familiei este acceptată, „[s]tatul membru în cauză eliberează membrilor familiei un prim permis de ședere pe o durată de cel puțin un an. Acest permis de ședere poate fi reînnoit”. Articolul 13 alineatul (1) din Directiva 2003/86 prevede de asemenea că, de îndată ce acceptă o cerere de reîntregire a familiei, „statul membru în cauză autorizează intrarea membrului sau a membrilor familiei”.

A. Dreptul unui refugiat minor neînsoțit la reîntregirea familiei cu părinții săi – articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86

22. Prin faptul că urmărește să faciliteze integrarea resortisanților țărilor terțe în statele membre, făcând posibilă viața de familie prin reîntregire, Directiva 2003/86 stabilește condițiile de exercitare a dreptului la reîntregirea familiei de către resortisanții țărilor terțe care au reședința în mod legal pe teritoriul statelor membre [17]. Articolul 5 alineatul (5) din Directiva 2003/86 impune statelor membre să examineze cererile de reîntregire a familiei ținând cont de interesul superior al copiilor minori vizați și în vederea promovării vieții de familie [18]. Directiva 2003/86 trebuie interpretată și aplicată în lumina printre altele a articolului 7 și a articolului 24 alineatele (2) și (3) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) [19]. Articolul 7 din cartă recunoaște dreptul la respectarea vieții private și de familie [20]. Această dispoziție trebuie interpretată în coroborare cu obligația de a ține seama de interesul superior al copilului, astfel cum este recunoscut la articolul 24 alineatul (2) din cartă. De asemenea, trebuie avută în vedere necesitatea ca un copil să întrețină cu regularitate relații personale cu ambii părinți, exprimată la articolul 24 alineatul (3) din cartă [21].

23. Articolul 4 din Directiva 2003/86 definește membrii familiei unui resortisant al unei țări terțe cărora statele membre trebuie sau pot, după caz, să le confere dreptul la reîntregirea familiei în sensul acestei directive [22]. Articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2003/86 reglementează dreptul la reîntregirea familiei al membrilor familiei nucleare a susținătorului reîntregirii, și anume al soțului/soției acestuia și al copiilor lor minori [23]. Articolul 4 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2003/86 prevede că statele membre pot autoriza, în anumite împrejurări, reîntregirea familiei părinților susținătorului reîntregirii sau ai soțului/soției acestuia. Prin urmare, posibilitatea reîntregirii familiei cu părinții este, în principiu, un aspect care trebuie stabilit la nivelul fiecărui stat membru prin raportare la această dispoziție. Posibilitatea de a beneficia de reîntregirea familiei este supusă în special condiției ca părinții să se afle în întreținerea susținătorului reîntregirii și să nu beneficieze de sprijinul familial necesar în țara de origine [24]. De asemenea, dreptul la reîntregirea familiei în temeiul articolului 4 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2003/86 poate fi exercitat „sub rezerva respectării condițiilor prevăzute de capitolul IV” din Directiva 2003/86.

17 La care fac referire considerentul (4) și articolul 1 din Directiva 2003/86.

18 Hotărârea din 1 august 2022, Bundesrepublik Deutschland (Reîntregirea familiei cu un minor refugiat) (C-273/20 și C-355/20, EU:C:2022:617, punctele 35 și 39).

19 A se vedea considerentul (2) al Directivei 2003/86.

20 În măsura în care articolul 7 din cartă conține drepturi ce corespund drepturilor garantate de articolul 8 alineatul (1) din CEDO, înțelesul și întinderea acestora sunt aceleași (Hotărârea din 15 noiembrie 2011, Dereci și alții, C-256/11, EU:C:2011:734, punctul 70 și jurisprudența citată).

21 Hotărârea din 13 martie 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, punctele 55 și 56, precum și jurisprudența citată).

22 Hotărârea din 12 decembrie 2019, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Reîntregirea familiei – sora unui refugiat) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punctul 35). Articolul 4 din Directiva 2003/86 nu este exhaustiv. A se vedea de exemplu articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2003/86.

23 A se vedea considerentul (9) al Directivei 2003/86. În Hotărârea din 6 decembrie 2012, O și alții (C-356/11 și C-357/11, EU:C:2012:776, punctele 64 și 65), Curtea a statuat că articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2003/86 se înscrie într-o concepție largă a noțiunii de „familie nucleară”. Potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2003/86 impune statelor membre obligații pozitive precise, cărora le corespund drepturi subiective clar definite, întrucât le impune, în ipotezele stabilite prin directiva menționată, să autorizeze reîntregirea familiei anumitor membri ai familiei susținătorului reîntregirii fără a-și putea exercita marja de apreciere în acest sens [Hotărârea din 20 noiembrie 2019, Belgische Staat (Regim de decizie implicită de acceptare) (C-706/18, EU:C:2019:993, punctul 29 și jurisprudența citată].

24 Hotărârea din 12 aprilie 2018, A și S (C-550/16, EU:C:2018:248, punctul 34).

24. Articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2003/86, care figurează în capitolul IV din aceasta, permite statelor membre să solicite dovada că susținătorul reîntregirii dispune (a) de o locuință considerată normală pentru o familie de dimensiuni comparabile în statul membru în cauză, (b) de asigurare de sănătate pentru sine și pentru membrii familiei sale și (c) resurse stabile, constante și suficiente pentru a se întreține pe sine și pe ceilalți membri ai familiei fără a recurge la sistemul de asistență socială al statului membru în cauză. Întrucât articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2003/86 utilizează termenul „poate”, statele membre au posibilitatea să renunțe la cerințele prevăzute de această dispoziție.

25. În anumite cazuri, refugiații beneficiază de condiții mai favorabile pentru exercitarea dreptului la reîntregirea familiei [25]. Articolul 10 alineatul (3) din Directiva 2003/86 se referă în mod specific la situația refugiaților minori neînsoțiți. Acesta le conferă un tratament preferențial [26] prin asigurarea reîntregirii familiei, între alții, cu părinții [27] sau cu tutorii lor legali [28], fără a impune anumite condiții aplicabile în mod normal în temeiul acestei directive. Articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 impune [29] astfel statelor membre să autorizeze reîntregirea familiei unui refugiat minor neînsoțit cu părinții săi „fără a fi aplicate condițiile stabilite la articolul 4 alineatul (2) litera (a)” din această directivă.

26. Având în vedere că articolul 4 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2003/86 face trimitere în mod explicit la condițiile prevăzute în capitolul IV, statele membre nu pot impune unui refugiat minor neînsoțit sau părinților acestuia să îndeplinească cerințele prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2003/86 în cadrul unei proceduri de reîntregire a familiei întemeiate pe articolul 10 alineatul (3) litera (a) din aceasta [30]. Articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 precizează că legiuitorul Uniunii a exclus în mod specific printre altele cerința ca un refugiat minor neînsoțit să se afle în întreținerea părinților săi [31] și să îndeplinească cerințele prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2003/86 [32]. Această interpretare a articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 este în concordanță atât cu contextul în care apare, cât și cu obiectivul Directivei 2003/86 de a acorda protecție preferențială refugiaților și de a ține seama de situația vulnerabilă a minorilor, în special a minorilor neînsoțiți. În cazul în care părinții unui refugiat minor neînsoțit ar fi obligați să îndeplinească cerințele prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2003/86, aplicarea efectivă a articolului 10 alineatul (3) litera (a) din aceasta și tratamentul preferențial al refugiaților minori neînsoțiți ar fi restrânse.

[25] A se vedea capitolul V din Directiva 2003/86, intitulat „Reîntregirea familiei refugiaților”. Considerentul (8) al Directivei 2003/86 prevede că „[o] atenție deosebită ar trebui acordată situației refugiaților, ca urmare a motivelor care i-au constrâns să își părăsească țara și care îi împiedică să ducă o viață normală de familie în țara lor. Prin urmare, ar trebui prevăzute condiții mai favorabile pentru exercitarea dreptului acestora la reîntregirea familiei”.

[26] Hotărârea din 12 aprilie 2018, A și S (C-550/16, EU:C:2018:248, punctul 44).

[27] Articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 se referă la rudele de gradul întâi pe linie ascendentă directă.

[28] Articolul 10 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2003/86.

[29] La această dispoziție verbul este utilizat la timpul prezent pentru a indica caracterul imperativ al acesteia. Dreptul refugiaților minori neînsoțiți la reîntregirea familiei cu părinții lor în temeiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 nu este, așadar, supus unei marje de apreciere a statelor membre (Hotărârea din 12 aprilie 2018, A și S, C-550/16, EU:C:2018:248, punctul 43).

[30] Guvernul austriac consideră că sunt aplicabile condițiile prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2003/86 în cazul reîntregirii familiei în temeiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din aceasta. Acesta subliniază că articolul 12 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2003/86 se referă în mod expres la cerințele prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din aceasta și exclude aplicarea acestora. Potrivit acestui guvern, articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 nu se referă în mod explicit la articolul 7 alineatul (1) din această directivă și, prin urmare, exclude aplicarea acestuia.

[31] Hotărârea din 12 aprilie 2018, A și S (C-550/16, EU:C:2018:248, punctul 34).

[32] Potrivit articolului 12 alineatul (1) din Directiva 2003/86, statele membre nu impun refugiatului și/sau membrului (membrilor) familiei sale nucleare să îndeplinească cerințele prevăzute la articolul 7 din aceasta. Articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 oferă astfel o protecție mai extinsă refugiaților minori neînsoțiți decât articolul 12 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2003/86, a cărui aplicare este limitată la refugiați și la membrii familiei lor nucleare.

B. Dreptul unui refugiat minor neînsoțit la reîntregirea familiei cu alți membri ai familiei – articolul 10 alineatul (2) și articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86

27. Curtea a statuat că sora unui refugiat nu face parte dintre membrii de familie ai susținătorului reîntregirii menționați la articolul 4 din Directiva 2003/86[33]. În plus, RI nu are dreptul la reîntregirea familiei cu sora sa, TY, conform articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86. Textul acestei dispoziții este neechivoc: el se aplică numai refugiaților minori neînsoțiți și părinților acestora[34].

28. Potrivit unei jurisprudențe constante, autoritățile naționale nu pot elibera un permis de ședere în temeiul Directivei 2003/86 unui resortisant al unei țări terțe care nu îndeplinește condițiile prevăzute de directivă în acest scop. Curtea a mers până la a statua că o reglementare națională care permite eliberarea unui permis de ședere în temeiul Directivei 2003/86 unei persoane care nu îndeplinește cerințele prevăzute de aceasta aduce atingere efectului util al directivei și este contrară obiectivelor urmărite de aceasta[35].

29. Prin adoptarea Directivei 2003/86, care se aplică tuturor statelor membre – cu excepția Regatului Danemarcei și a Irlandei – legiuitorul Uniunii nu a intenționat să reglementeze în mod exhaustiv toate aspectele legate de reîntregirea familiei[36], ci a stabilit un set de norme minime comune, întemeindu-se pe principiile subsidiarității și proporționalității[37]. Directiva 2003/86 efectuează, așadar, o armonizare minimă și nu exclude dreptul statelor membre de a aplica dispozițiile de drept național în materie de reîntregire a familiei în cazurile în care această directivă nu este aplicabilă[38]. Prin urmare, condițiile prevăzute de Directiva 2003/86 nu aduc atingere posibilității statelor membre, prevăzută la articolul 3 alineatul (5) din directiva menționată, de a acorda, în temeiul dreptului lor național, un drept de intrare și de ședere în condiții mai favorabile[39]. Atunci când un stat membru prevede astfel de condiții favorabile, dreptul național, iar nu Directiva 2003/86[40] reglementează exercitarea acestora, fiind astfel exclusă aplicarea cartei[41].

33 Hotărârea din 12 decembrie 2019, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Reîntregirea familiei – sora unui refugiat) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punctul 69).

34 Această dispoziție este indisolubil legată de noțiunea de „familie nucleară” în sensul Directivei 2003/86.

35 Hotărârea din 20 noiembrie 2019, Belgische Staat (Regim de decizie implicită de acceptare) (C-706/18, EU:C:2019:993, punctele 35 și 37, precum și jurisprudența citată).

36 A se vedea articolul 3 alineatul (5) din Directiva 2003/86.

37 A se vedea considerentul (16) al Directivei 2003/86.

38 A se vedea în acest sens Concluziile avocatului general Pikamäe prezentate în cauza Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Unitatea familiei – Protecție deja acordată) (C-483/20, EU:C:2021:780, punctul 53) și Concluziile avocatului general Hogan prezentate în Avizul 1/19 (Convenția de la Istanbul) (EU:C:2021:198, nota de subsol 81).

39 Hotărârea din 12 decembrie 2019, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Reîntregirea familiei – sora unui refugiat) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punctul 43). A se vedea prin analogie Hotărârea din 13 martie 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, punctele 32-43), în care articolul 3 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2003/86 a fost interpretat în sensul excluderii din domeniul său de aplicare a membrilor familiei unui beneficiar de protecție subsidiară, resortisanți ai unei țări terțe. Deși acestor membri de familie nu li se aplică dreptul Uniunii, un stat membru le poate acorda un tratament mai favorabil în temeiul dreptului național (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, K și B, C-380/17, EU:C:2018:877, punctele 34 și 37).

40 A se vedea prin analogie Hotărârea din 19 noiembrie 2019, TSN și AKT (C-609/17 și C-610/17, EU:C:2019:981, punctele 34 și 49). A se vedea de asemenea prin analogie Hotărârea din 15 iulie 2021, The Department for Communities in Northern Ireland (C-709/20, EU:C:2021:602, punctele 82 și 83), în ceea ce privește Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE (JO 2004, L 158, p. 77, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 56).

41 A se vedea prin analogie Hotărârea din 10 iunie 2021, Land Oberösterreich (Ajutor pentru locuință) (C-94/20, EU:C:2021:477, punctele 60-63).

30. Guvernul austriac a confirmat în ședință că, deși consideră că TY nu are dreptul la reîntregirea familiei cu RI în temeiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86, Republica Austria acordă unei asemenea persoane dreptul la reîntregirea familiei în temeiul dreptului național, în conformitate cu articolul 8 din CEDO. Această repartizare a competențelor între Uniune și statele membre se reflectă atât în termenii clari în care este formulată Directiva 2003/86, cât și în interpretarea coerentă a dispozițiilor acesteia de către Curte.

31. Cu toate acestea, reclamanții și Comisia susțin că, pentru a garanta efectivitatea dreptului unui refugiat minor neînsoțit la reîntregirea familiei cu părinții săi în temeiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86, această dispoziție trebuie interpretată astfel încât acest drept să fie conferit și surorii sale cu handicap. Acest scop trebuie atins printr-o interpretare a articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 în lumina articolelor 7 și 24 din cartă, astfel încât să se garanteze dreptul lui RI la reîntregirea familiei cu părinții săi și, prin extensie, cu sora sa [42].

32. Atunci când pun în aplicare articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86, statele membre trebuie să respecte drepturile fundamentale consacrate în cartă, în speță articolele 7 și 24 din aceasta. Existența acestei obligații nu poate veni însă în susținerea unei interpretări a articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 sau a oricărei alte dispoziții din această directivă care să fie contrară modului său expres de formulare. O astfel de interpretare *contra legem*, fie în raport cu dispozițiile cartei, fie cu principiul efectivității, este de asemenea exclusă, întrucât ar încălca principiul securității juridice [43]. Nici lipsa unei referiri la alți membri de familie la articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 nu poate fi atribuită unei omisiuni din partea legiuitorului Uniunii, întrucât acesta a avut în vedere în mod specific situații similare celor din speță, astfel cum reiese în mod clar din articolul 4 alineatul (2) litera (b) și din articolul 10 alineatul (2) din această directivă.

33. Articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2003/86 permite în mod expres statelor membre să confere dreptul la reîntregirea familiei membrilor de familie ai unui refugiat, alții decât cei menționați la articolul 4 din directivă, atunci când aceste persoane se află în întreținerea refugiatului [44]. Articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2003/86 lasă la latitudinea fiecărui stat membru să decidă dacă extinde domeniul de aplicare al Directivei 2003/86. De asemenea, acesta conferă fiecărui stat membru o marjă de apreciere semnificativă în a-i alege pe membrii familiei unui refugiat, alții decât cei menționați la articolul 4 din Directiva 2003/86, care pot beneficia de o astfel de extindere [45].

34. Din dosarul înaintat Curții reiese că Republica Austria a ales să nu se prevaleze de posibilitatea prevăzută la articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2003/86. În orice caz, TY se află în întreținerea părinților săi, iar nu a fratelui său RI [46]. Curtea a statuat că o reglementare națională care nu

[42] A se vedea de asemenea considerentul (2) al Directivei 2003/86.

[43] Prin analogie cu interpretarea *contra legem* a dreptului național, a se vedea Hotărârea din 19 aprilie 2016, DI (C-441/14, EU:C:2016:278, punctul 32 și jurisprudența citată). Principiile descrise de jurisprudență se aplică interpretării dreptului Uniunii și a dreptului național. A se vedea de asemenea prin analogie Lenaerts, K., și Gutiérrez-Fons, J., *To Say What the Law of the EU Is: Methods of Interpretation and the European Court of Justice*, EUI AEL 2013/9, p. 16, în care autorii afirmă că „în cazul în care o dispoziție de drept al Uniunii poate fi interpretată în mai multe moduri, trebuie să se dea prioritate acelei interpretări care garantează menținerea efectului util al dispoziției […]. Este de la sine înțeles că acest principiu general de interpretare nu trebuie să depășească limita interpretării «*contra legem*»”.

[44] A se vedea prin analogie Hotărârea din 13 martie 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, punctul 48).

[45] Hotărârea din 12 decembrie 2019, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Reîntregirea familiei – sora unui refugiat) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punctele 39 și 40). Considerentul (10) al Directivei 2003/86 enunță că „[s]tatele membre sunt cele care ar trebui să decidă dacă doresc să autorizeze reîntregirea familiei în ceea ce privește ascendenții pe linie directă, copiii majori celibatari […]”.

[46] Deși reclamanții au susținut în ședință că RI trimite aproximativ 100 de euro pe lună familiei sale din Siria, nu există nicio dovadă că TY se află în întreținerea lui RI.

respectă condiția de dependență prevăzută la articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2003/86 este contrară obiectivelor acestei directive în măsura în care permite ca statutul care decurge din această directivă să fie acordat unor persoane care nu îndeplinesc condițiile pentru a-l obține [47].

35. Curtea a statuat de asemenea că carta nu privează statele membre de competența lor de a decide să transpună articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2003/86 și de a examina cererile de reîntregire a familiei formulate în temeiul acestuia [48]. Rezultă că Curtea nu are posibilitatea de a modifica sau de a extinde textul și domeniul de aplicare ale articolului 10 alineatul (2) din Directiva 2003/86 întemeindu-se pe articolul 7 sau pe articolul 24 din cartă [49].

36. Prin urmare, recomandăm Curții să rețină că, potrivit articolului 10 alineatul (2) și articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86, interpretate în lumina articolelor 7 și 24 din cartă, RI nu are dreptul la reîntregirea familiei cu sora sa TY. O extindere inadecvată a domeniului de aplicare al acestor dispoziții ar fi contrară jurisprudenței recente a Curții, ar aduce atingere efectului util al Directivei 2003/86 și ar perturba echilibrul legislativ atent elaborat la care au ajuns Uniunea și statele membre.

37. Nici jurisprudența Curții referitoare la articolul 20 TFUE și la cetățenia Uniunii, la care face referire instanța de trimitere, nu poate fi aplicată prin analogie pentru a justifica o extindere a domeniului de aplicare al Directivei 2003/86 [50]. În Hotărârea Ruiz Zambrano [51], Curtea a statuat printre altele că articolul 20 TFUE se opune ca un stat membru să refuze unui resortisant al unei țări terțe care are copii minori aflați în întreținere, cetățeni ai Uniunii, șederea în statul membru de reședință al acestora din urmă și ai cărui cetățeni sunt, în măsura în care această decizie i-ar priva pe acei copii de beneficiul efectiv al esenței drepturilor corespunzătoare statutului de cetățean al Uniunii. În această hotărâre, Curtea a subliniat că cetățenia Uniunii este „statutul fundamental al resortisanților statelor membre” [52]. Statutul resortisanților țărilor terțe, inclusiv al refugiaților, nu poate fi comparat cu cel al cetățenilor Uniunii, cu excepția cazului în care dreptul Uniunii acordă în mod specific resortisanților țărilor terțe drepturi și obligații comparabile [53].

[47] Hotărârea din 12 decembrie 2019, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Reîntregirea familiei – sora unui refugiat) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punctul 42). Potrivit considerentului (6) al Directivei 2003/86, „este necesar să se stabilească, pe baza unor criterii comune, condițiile materiale pentru exercitarea dreptului la reîntregirea familiei”. A se vedea de asemenea prin analogie Hotărârea din 7 noiembrie 2018, K și B (C-380/17, EU:C:2018:877, punctele 44, 48 și 49), în care Curtea a statuat că articolul 12 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2003/86 ar fi lipsit de eficacitate și de claritate dacă un stat membru nu ar putea impune un termen pentru depunerea unei cereri de reîntregire a familiei în temeiul acestuia.

[48] Hotărârea din 12 decembrie 2019, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Reîntregirea familiei – sora unui refugiat) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punctul 65).

[49] Articolul 51 alineatul (1) din cartă prevede că dispozițiile acesteia se adresează statelor membre numai în cazul în care ele pun în aplicare dreptul Uniunii. Potrivit articolului 51 alineatul (2) din cartă, aceasta nu extinde domeniul de aplicare al dreptului Uniunii în afara competențelor Uniunii Europene, nu creează nicio competență sau sarcină nouă pentru Uniune și nu modifică competențele și sarcinile stabilite de tratate. A se vedea în acest sens Hotărârea din 15 iulie 2021, The Department for Communities in Northern Ireland (C-709/20, EU:C:2021:602, punctul 85).

[50] Hotărârea din 8 martie 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), Hotărârea din 15 noiembrie 2011, Dereci și alții (C-256/11, EU:C:2011:734), și Hotărârea din 10 mai 2017, Chavez-Vilchez și alții (C-133/15, EU:C:2017:354). A se vedea de asemenea Hotărârea din 15 iulie 2021, The Department for Communities in Northern Ireland (C-709/20, EU:C:2021:602).

[51] Hotărârea din 8 martie 2011 (C-34/09, EU:C:2011:124).

[52] Hotărârea din 8 martie 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124, punctul 41 și jurisprudența citată).

[53] A se vedea de exemplu considerentul (3) și articolul 13 din Directiva 2003/86. A se vedea de asemenea prin analogie Directiva 2003/109/CE a Consiliului din 25 noiembrie 2003 privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung (JO 2004, L 16, p. 44, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 225). Limitările privind extinderea domeniului de aplicare al Directivei 2003/86, confirmate de jurisprudența menționată la punctele 36 și 37 din prezentele concluzii, se aplică *mutatis mutandis* reîntregirii familiei în temeiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86.

C. Dreptul copiilor majori necăsătoriți la reîntregirea familiei atunci când aceștia se află în incapacitatea de a se întreține singuri din cauza stării lor de sănătate – articolul 4 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2003/86

38. Articolul 4 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2003/86 prevede că statele membre pot autoriza intrarea și șederea copiilor majori necăsătoriți ai susținătorului reîntregirii sau ai soțului acestuia, atunci când aceștia se află în incapacitatea obiectivă de a se întreține singuri din cauza stării lor de sănătate. În acest context, trebuie respectate condițiile prevăzute în capitolul IV din Directiva 2003/86.

39. Dincolo de faptul că nu este clar dacă Republica Austria a ales să facă uz de posibilitatea prevăzută la articolul 4 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2003/86 [54], această dispoziție se referă la familia nucleară a susținătorului reîntregirii, iar nu la frații și surorile acestuia. Prin urmare, TY nu se poate prevala de prevederile acesteia pentru a invoca un drept la reîntregirea familiei cu RI. Astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 36 și 37 din prezentele concluzii, în conformitate cu jurisprudența Curții, extinderea protecției pe care articolul 4 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2003/86 o conferă altor persoane este contrară obiectivelor directivei. De asemenea, carta nu poate fi aplicată astfel încât să se limiteze posibilitatea statelor membre de a alege dacă pun în aplicare această dispoziție [55].

40. Deși RI și sora sa, TY, nu au dreptul la reîntregirea familiei în temeiul articolului 4 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2003/86, părinții săi, CR și GF, au dreptul la reîntregirea familiei cu RI în temeiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din aceasta. Odată acceptată cererea lor de reîntregire a familiei, CR și GF au de asemenea dreptul de a obține un permis de ședere în Republica Austria în conformitate cu articolul 13 alineatul (2) din Directiva 2003/86. În Hotărârea O și alții [56], Curtea a arătat că resortisanții țărilor terțe care au reședința în mod legal într-un stat membru și care doresc să beneficieze de reîntregirea familiei trebuie să fie recunoscuți drept „susținători ai reîntregirii” în sensul articolului 2 litera (c) din Directiva 2003/86. CR și GF au dreptul la reîntregirea familiei cu TY în temeiul articolului 4 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2003/86, cu condiția ca Republica Austria să facă uz de această posibilitate. Odată ce statele membre își exercită această posibilitate, ele transpun dreptul Uniunii. O reglementare națională în acest scop trebuie, așadar, să respecte drepturile fundamentale consacrate de cartă și principiul proporționalității [57].

41. CR, GF și TY au depus împreună cereri de reîntregire a familiei cu RI. Având în vedere natura legăturii lor de familie și handicapul grav de care suferă TY, cererile lor ar trebui examinate simultan [58] în vederea stabilirii tuturor drepturilor și obligațiilor care le revin în temeiul dreptului Uniunii, inclusiv al articolul 4 alineatul (2) litera (b), al articolului 10 alineatul (3) litera (a) și al articolului 13 din Directiva 2003/86, interpretate în lumina articolului 7 și a articolului 24

[54] Guvernul neerlandez a indicat în ședință, fără a fi contrazis de guvernul austriac, că Republica Austria a făcut uz de posibilitatea prevăzută la articolul 4 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2003/86.

[55] A se vedea prin analogie Hotărârea din 12 decembrie 2019, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Reîntregirea familiei – sora unui refugiat) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punctele 42 și 65).

[56] Hotărârea din 6 decembrie 2012, O și alții (C-356/11 și C-357/11, EU:C:2012:776, punctul 68).

[57] A se vedea prin analogie Hotărârea din 12 decembrie 2019, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Reîntregirea familiei – sora unui refugiat) (C-519/18, EU:C:2019:1070, punctele 61-67).

[58] Guvernul austriac a confirmat în ședință că toate cererile în cauză sunt examinate simultan.

alineatele (2) și (3) din cartă[59]. În această privință, potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 17 din Directiva 2003/86 impune examinarea de la caz la caz a cererilor de reîntregire a familiei. Autoritățile naționale competente, atunci când pun în aplicare Directiva 2003/86 și când examinează astfel de cereri, trebuie să efectueze o evaluare echilibrată și rațională a tuturor intereselor aflate în joc[60]. De asemenea, trebuie să se țină seama de interesul superior al copiilor minori și de circumstanțele speciale ale refugiaților minori neînsoțiți[61].

42. Prin urmare, este contrar obiectivelor Directivei 2003/86, precum și articolului 7 și articolului 24 alineatele (2) și (3) din cartă să se impună unor solicitanți precum CR și/sau GF[62] să dețină un permis de ședere potrivit articolului 13 alineatul (2) din aceasta, înainte de examinarea, în temeiul articolului 4 alineatul (2) litera (b) din aceasta, a cererii depuse de TY de reîntregire a familiei cu părinții săi. În plus, o astfel de abordare fragmentată ar aduce atingere dreptului lui RI la reîntregirea familiei în temeiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86.

43. Republica Austria poate impune ca reîntregirea familiei în temeiul articolului 4 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2003/86 să fie condiționată de respectarea cerințelor prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din aceasta. Aceste cerințe se aplică numai în ceea ce o privește pe TY, întrucât CR și GF sunt exceptați de la acestea în temeiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86[63]. Curtea a statuat deja că, întrucât permisiunea reîntregirii familiei constituie regula generală, posibilitatea prevăzută la articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2003/86 este de strictă interpretare. Statele membre nu trebuie să își folosească marja de apreciere pentru a submina obiectivul de favorizare a reîntregirii familiei[64]. Revine instanței de trimitere sarcina de a verifica respectarea cerințelor prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2003/86 și a jurisprudenței aferente de către autoritățile competente.

VI. Concluzie

44. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curții să răspundă la a treia întrebare preliminară adresată de Verwaltungsgericht Wien (Tribunalul Administrativ din Viena, Austria) după cum urmează:

Articolul 4 alineatul (2) litera (b), articolul 10 alineatul (3) litera (a), articolul 13 alineatul (2) și articolul 17 din Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei, precum și articolul 7 și articolul 24 alineatele (2) și (3) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că sora majoră cu handicap a unui refugiat minor neînsoțit, care, din cauza stării sale de sănătate, este total dependentă de părinții

[59] A se vedea prin analogie articolul 16 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (reformare) (JO 2013, L 180, p. 31). Articolul 16 alineatul (1) din Regulamentul nr. 604/2013 prevede printre altele că, în cazul în care un solicitant cu handicap grav se află în îngrijirea părintelui său (părinților săi) cu reședința legală pe teritoriul unui stat membru, statul membru în cauză menține sau reunește în mod normal solicitantul cu părintele respectiv. În conformitate cu considerentul (17) al regulamentului menționat, această dispoziție urmărește să permită statelor membre să reunească „membrii de familie” în cazul în care acest lucru este necesar din considerente umanitare. A se vedea de asemenea prin analogie Hotărârea din 6 noiembrie 2012, K (C-245/11, EU:C:2012:685, punctele 26-54).

[60] Hotărârea din 21 aprilie 2016, Khachab (C-558/14, EU:C:2016:285, punctul 43 și jurisprudența citată).

[61] A se vedea prin analogie Hotărârea din 7 noiembrie 2018, K și B (C-380/17, EU:C:2018:877, punctele 26-36).

[62] CR și GF au dreptul la reîntregirea familiei cu RI în temeiul articolului 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 și, prin urmare, au dreptul la un permis de ședere în temeiul articolului 13 alineatul (2) din aceasta.

[63] A se vedea punctul 26 din prezentele concluzii.

[64] Hotărârea din 4 martie 2010, Chakroun (C-578/08, EU:C:2010:117, punctul 43).

său, are dreptul la reîntregirea familiei cu părinții săi și cu fratele său minor în temeiul dreptului Uniunii, cu condiția ca statul membru în cauză să fi făcut uz de posibilitatea prevăzută la articolul 4 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2003/86.